

Sten Maltesen Sehested.

Af Emil Madsen.

Det Sted, hvor en Mand bliver født, er vel det bestemte, angaaende hvilket Folk eller Del af et Folk, han nærmest tilhører; men ofte fører Tiden det med sig, at den Livsgerning, han kommer til at udføre, og som i Verdens Øjne giver ham det Værd, der bevarer hans Minde, kommer til at foregaa fjernt fra Fødestedet. Men lige fuldt vedbliver han at være en Ætling fra det Sted, hvor han er født, og de fra Barndomshjemmet og Omgivelserne i de unge Aar hentede Indtryk og de fra hans Forfædre arvede Egenskaber kan ikke andet end give hans Karakter Træk, der giver sig til Kende i hans senere Livsgerning.

At Sten Maltesen, hvis Levnetsløb der kan være saa meget større Anledning til at beskrive, som der hidtil ikke er skænket det større Opmærksomhed, besad den for Jyderne ejendommelige Seighed og Handlekraft, derom bærer hans Livsgerning tilstrækkeligt Vidnesbyrd. Om de Karaktertræk, som han iøvrigt besad, vides derimod saa lidt, at der ikke kan fremsættes nogen synderlig Fremstilling af dem. Man kan se, at han var en god og trofast Ægtemand, og i hans Ligprædiken¹⁾ roses han for, at han var gudfrygtig, holdt Præsterne i Agt og Værdighed, regerede sine undergivne med Lov og Ret og viste sig godgørende overfor Kirker, Skoler og fattige; men videre er der intet, der giver Oplysning om hans Færd som Mand og Husbond. Kun om hans Livsgerning findes der en Del Efterretninger, og det er derfor denne, som vi maa holde os til.

¹⁾ Mortenssøn, Ligprædiken over Steen Maltessøn til Holmegaard. Kbh. 1613.

Han nedstammede fra en gammel vendsysselsk Adelslæg¹⁾, der ikke synes at have haft noget at gøre med de holstenske Sehesteder, med hvilke den senere havde Navn og Vaaben til fælles. Det synes godtgjort, at jo længer man følger Sten Maltesens Slægt tilbage i Tiden, des mere fjerner den sig fra hin holstenske Slægt¹⁾, Vaabenmærket var ogsaa oprindelig temmelig afvigende, og det synes saaledes utvivlsomt, at Sten Maltesen var af en ren jydsk Æt, som først sent antog fast Familienavn efter den fremmede Adelsæt. Der var desuden den Ejendommelighed, at de ældre Medlemmer ikke førte Navnet Sehested og overhovedet intet Slægtnavn, skønt Frederik I 1526 havde befalet, at de som førte ens Skjold og Hjelm, skulde have samme Tilnavn²⁾. End ikke Sten Maltesen kaldte sig Sehested, og det var først Børnene af hans Broder Klavs og deres Efterkommere, der stadig brugte det, medens dog samtidig en anden Brodersøn, den bekendte Kansler Kristen Thomesen aldrig brugte Tilnavnet.

Med Sten Maltesens Farfader og Fader var Slægten begyndt at træde mere frem efter tidligere at have været temmelig ubemærket.

Sten Maltesens Farfader var Jens Thomesen, der efter sin Fader havde arvet den nu helt forsvundne Herregaard Vellinghøj i Nærheden af Hjørring, som vides alt at have været i hans Farfaders Besiddelse 1483 og 1490. Ved Køb erhvervede han sig det anseelige og smukt beliggende Højris paa Mors, hvornæst han senere ved sit Giftermaal blev Besidder af Holmegaard i Møborg Sogn, 2 Mile S. for Lemvig, hvis Plads nu er betegnet ved Spor af Volde og Grave, medens de gamle Bygninger er sløjfede og har givet Plads for det nyere Nørre-Holmegaard. I det aabne Brev, som det jydsk Raad lod udgaa 1523 angaaende Rejsning af hver Mand i Jylland mod Christian II nævnes hans Navn som en af de udsete Anførere³⁾, og næppe uden Forbindelse med den

¹⁾ Henry Pedersen, Om den danske Sehesteds Linies Navn og Oprindelse, i D. Mag., 4. V. 217 ff.

²⁾ Frederik I's Registrant, 347.

³⁾ Huitfeldt, 1199.

Stilling han saaledes indtog overfor Christian II, blev han d. 18. Aug. 1534 ved Christian III's Forsikringsbrev til Danmarks Riges Adel og Indbyggere ved Kongens Hylding beskikket til at være en af de tre Adelsmænd, som skulde sidde Dom med Landsdommerne og have Fuldmagt til at dømme paa alle Sager, som angik Jordegods¹⁾, endvidere 1537 udnævnt til at være en af de tre Landsdommere i Jylland, og da efter Reformationen Klostrene inddroges under Kronen, fik han samtidig det da endnu af Nonner beboede Gudum Kloster, 1¹/₄ Mile Øst for Lemvig, i Forlening. Han døde 1555.

Hans Søn, Malte Jensen, arvede Holmegaard og Højris og købte 1580 Nørager Gaard i Nees Sogn, 2¹/₄ Mile S. f. Lemvig, nu en Bondegaard, tidligere en Adelsgaard. Da han 1550 giftede sig med Sofie Bille, Datter af den bekendte Rigsraad Klavs Bille, afstod hans Fader ham sit Len Gudum Kloster, som Malte 1552 fik i Pant for 2000 Rdlr., og det tillodes ham ogsaa at indløse pantsat Klostergods. Han fratraadte dette Len 1570, blev 1575 Landsdommer og fik da samtidig det tidligere af Nonner beboede Ørslev Kloster, 2 Mile N. Ø. for Skive, til Len. Dette beholdt han til 1584, da det mageskiftedes fra Kronen. Derimod fik han 1585 paany Gudum Kloster og denne Gang frit som Landsdommer og, om han fratraadte denne Stilling, da paa Livstid. Han beholdt det saaledes til sin Død, skønt han omtrent straks fratraadte at være Landsdommer. Foruden de Penge, for hvilke han først havde Gudum Kloster i Pant, ses han ogsaa senere at have laant Kongen Penge²⁾. Han tjente Kongen til Skibs under Syvaarskrigen, men blev fangen i Slaget ved Bornholm den 30. Maj 1563, har derefter sikkert maatte deltage i det formsædelige Indtog, Erik XIV derefter lod foranstalte, og ~~og~~ sad saa fangen paa Tavastehus i Finland indtil 1565, da han blev udløst. Han døde 1592.

Paa Gudum Kloster fødtes Sten Maltesen den 12. Januar 1553. Overensstemmende med Tidens Skik blev han kun op-

¹⁾ Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearkiv II, 82, jvf. Danmark Riges Hist. III, 353.

²⁾ Gældsbevis 3. Febr. 1577 (Kanc. Brevb.).

dragen i Hjemmet i faa Aar. Han blev derpaa anbragt hos Præsten i Møborg for at lære Katekismus og kristelig Børnelærdom. Da han var seks Aar kom han i Huset hos en Præst i Viborg, og denne gav ham videre Undervisning i fem Aar, der iblandt ogsaa i Latin. Medens han var i Møborg synes den gamle Klosterbygning paa Gudum at være brændt (1558). Derpaa kom han atter hjem, og der holdtes nu en Skolemester til ham i to Aar, og han havde da naaet den Alder, da der skulde tages nærmere Bestemmelse om hans Fremtid. Der var i Hjemmet mange Børn, i alt fem Sønner og fire Døttre, og blandt disse Børn var Sten Maltesen den ældste¹⁾.

At han i disse sine Ungdomsaar har faaet en streng kristelig og alvorlig Opdragelse, kan ikke betvivles. Som de mange endnu tilstedeværende Bønne- og Stambøger fra den Tid viser, var der gennemgaaende hos den danske Adel en meget streng og gudsfrygtig Livsbetragtning, der ikke var uden Fordindelse med Krigene og andre Ulykker, der havde ramt Danmark, og som først forandrede sig noget, da mere Rolighed og større Velstand fremtraadte i Frederik II's sidste og Christian IV's første Regeringsaar, og der kan ikke være Spørgsmaal om, at den samme Livsbetragtning ogsaa har gjort sig gældende i Sten Maltesens Hjem.

Naar Valget i hin Tid skulde træffes angaaende unge Adelsmænds videre Uddannelse, var der to Veje, som kunde følges. Tidligere havde det været Reglen, at Uddannelsen havde et krigerisk Formaal, idet den unge Mand anbragtes i Tjeneste hos en eller anden Stormand i Ind- eller Udlandet, derefter hos andre, og tilsidst rejste i Udlandet, deltagende i Krigstog, hvor saadanne kunde frembyde sig. Heri var der dog begyndt at indtræde den Forandring, at de unge paa deres Rejser ikke længere søgte Krigsfærd, men derimod ved Studier især paa fremmede Universiteter søgte at gøre sig dygtige i politiske og over Hovedet statsvidenskabelige Fag,

¹⁾ Ifølge Stamtavlen i D. Mag. 4, V, 230 f. var der 5 Sønner; det ældste Barn, en Datter, døde kun 9 Uger gammel og er derfor ej medregnet her.

samt i fremmede Sprog, idet Kundskab i disse Retninger efterhaanden fik større Betydning for de unge Adelsmænds Ansættelse og Forfremmelse end Dygtighed i krigerske Idrætter. Aldrig uddannedes de unge Adelsmænd af Faderen selv, hvor mægtig og anset han end maatte være.

For Sten Maltesen fulgtes den ældre Uddannelsesmaade. Han anbragtes først fra 1566 hos Herremanden Erik Lange til Engelsholm ved Vejle, da Lensmand paa Dronningborg, som var tillagt Dronning Dorothea som Livgeding, kom saa 1567, da han, som der siges, havde Lyst til at forsøge sig i Tyskland, til Hertug Philip af Braunschweig-Grubenhagen, derpaa til Grev Borkvard af „Borreby“ (o: Barby), til Fyrst Joakim Ernst af Anhalt og tilsidst til den tyske Herremand „Andres Slegel“.

Hvad der har ligget til Grund for det første Valg kan ikke siges. Den ældre Erik Lange, som var Fader til den bekendte Alkymist, og som der her alene kan være Tale om, havde været Hofsinde samtidig med Sten Maltesens Fader, og det er vel dette Bekendtskab eller Venskab, som har gjort Udslaget¹⁾. Hos Erik Lange opholdt sig samtidig den unge Holger Gregersen Ulfstand, der var født samme Aar som Sten Maltesen²⁾.

Angaaende de andre, kan der mere spores en Forbindelse. Mellem det danske Kongehus og Huset Braunschweig-Grubenhagen var der nemlig paa den Tid foregaaet en Tilnærmelse, som fik sit endelige Udtryk ved, at Frederik II's Broder, Hertug Hans den yngre, holdt Bryllup paa Koldinghus den 19. Aug. 1568 med Hertug Philips Broderdatter Elisabeth. Hertug Philips Forbindelse med det danske Kongehus vedblev ogsaa derefter, som det ses af, at Hertug Philip var den ene af de to Fyrster, som forblev hos Frederik II, efter at Kongen havde overværet Hertug Hans' Bryllup med sin anden Hustru i Februar 1588, ved hvilken Lejlighed Kongen begyndte at

¹⁾ Erik Lange nævnes som Hofsinde ca. 1545 til 1550, Malte Jensen 1548 og 1549.

²⁾ Niels Pederssøn, Ligpr. over Holger Ulfstand, Kbh. 1620.

mærke den Sygdom, der lagde ham i Graven i den paafølgende April¹⁾.

Ved en eller anden af de Sammenkomster, der fandt Sted førend Bryllupet i 1568, kan Erik Lange være kommen saa meget i Bekendtskab med Hertug Hans, at han har kunnet formaa denne til at anbefale Sten Maltesen til Hertug Philip, som det berettes i Sten Maltesens Ligprædiken.

I Ligprædiken siges, at Hertug Philip holdt Hof paa Kattenburg (=: Katlenburg), som ikke ligger fjernt fra Osterode i Harzen, hvor ellers Fyrsterne af Grubenhagen opholdt sig. Greverne af Barby havde deres Hovedsæde i Barby 4 Mile S. Ø. for Magdeburg. Afstanden mellem Katlenburg og Barby er vel ikke ganske ringe, ca. 14—15 Mile, men den er paa den anden Side ikke saa stor, at den kunde udelukke selskabelig Forbindelse. Greverne af Barby stod i Slægtskabsforhold til Hertug Joakim Ernst af Anhalt, idet denne var gift med Grev Wolfgang af Barbys Datter Agnes, og dette forklarer, at Sten Maltesen netop kom i Tjeneste hos Hertug Joakim Ernst²⁾. En Greve af Barby, Hertugens Svoger, havde desuden en Gang i en Krig frelst Joakim Ernst, der var i yderste Livsfare.

Den nævnte Herremand Andres Slegel (Schlegel) maa have hørt til den af de tyske Adelsfamilier af dette Navn, der havde store Godser i Anhalt, og som i sit Vaaben førte et rødt Hestehoved i Sølvfelt og paa Hjelman over en Vulst en opretstaaende Knippel (Schlägel) besat med tre Spidser. Nogle af denne Familie havde ogsaa tidligere haft og fik ogsaa senere et Len af Fyrsterne af Anhalt³⁾.

Hos de fleste af de nysnævnte kan Sten Maltesen kun have været i meget kort Tid; men heri er intet usædvanligt, da de unge Adelsmænd i Reglen kun forblev kort Tid hos den enkelte Herre. Han har tjent dem som Smaadreng, det

¹⁾ Gl. kgl. Saml. Kv. Nr. 2571.

²⁾ Denne traadte senere i nær Forbindelse med det danske Kongehus, idet Hertug Hans den yngre efter sin første Hustrus Død ægtede Joackim Ernsts Datter Agnes Hedvig, der var Enke efter Christian III's Svigersøn Kurfyrst August af Sachsen.

³⁾ Gnetsch, ca. 1 Mil S. Ø. for Køthen.

vil sige forrettet Pagetjeneste, og er maaske tillige bleven noget uddannet i Jagt og ridderlige Færdigheder. Størst Betydning har dog sikkert Opholdet hos Joakim Ernst haft for Sten Maltesen, thi denne havde i de Krige, hvori han havde deltaget, udmærket sig ved Tapperhed og Dristighed, var tillige meget dygtig i ridderlige Øvelser og en ivrig Jæger, men havde tillige ikke ringe videnskabelig Interesse og var i det Hele en særdeles dygtig Regent.

Hos Andreas Schlegel var Sten Maltesen Smaadrenge eller Spyddrenge, som det ogsaa kaldtes, naar Herren var i Krig. Andreas Schlegel medførte 12 Heste, det vil sige til Brug baade for sig selv og det bevæbnede Følge, der ledsagede omtrent enhver Adelsmand, der tjente i Rytteriet, og som dannede den Trop, der udgjorde den mindste Enhed i dette Vaaben og deltog med Føreren i Kampene.

Det blev Frankrig, hvorhen Sten Maltesen fulgte Andreas Schlegel, og medens Borkvard af Barby kæmpede paa Protestanternes Side ¹⁾, stillede Andreas Schlegel sig paa den franske Konges til Trods for Religionsforskellen.

Maaske kan dette forklares deraf, at Joakim Ernst stod i venskabeligt Forhold til det franske Kongehus, særlig senere til Henrik III og Henrik IV, medens ogsaa Familien Schlegel synes at have haft franske Forbindelser, idet en af Familiens Medlemmer noget senere nævnes som kongelig fransk Oberst.

Det har aabenbart været en meget haard Skole, som Sten Maltesen kom til at gennemgaa ved at deltage i Krigen i Frankrig.

Den anden Huguenotkrig var vel bleven afsluttet ved Overenskomsten i Longjumeau d. 23. Marts 1568; men denne fremkaldte ikke roligere Tilstande, især da Kongen ikke opfyldte de Forpligtelser, han havde paataget sig ved Overenskomsten. Tvertimod begyndte den tredie Huguenotkrig kort efter med den størst mulige Voldsomhed, og de to Partier, i hvilke Frankrig var delt, eftersom Partiernes Medlemmer var

¹⁾ Grev Borkart af Barby nævnes blandt Vilhelm af Oraniens Ritmestre 1568 (*Histoire des troubles et guerres civiles du Pays-Bar.* 1582, II. 187).

Protestanter eller Katolikker, bekæmpede ikke blot hinanden som Soldater i Partiernes Hærstyrker, men endog Bønderne dræbte ikke sjældent paa egen Haand hvem, de kunde faa fat paa af det dem modsatte Parti. Selv de ellers almindelig godkendte Regler for Kamp blev ikke overholdte, idet de som havde overgivet sig, selv om de havde nedlagt Vaabnene, ikke sjældent bleve dræbte. Næsten alle de Byer, som havde Broer over Floderne, var befæstede, og Kampene var derfor ikke alene Skærmydsler og Fægtninger i aaben Mark, men lige saa ofte Belejringer, ved hvilke Angrebet og Forsvaret førtes med stor Energi, og som oftest kostede mange Menneskeliv, foruden at de gav Anledning til Udfoldelsen af en Tapperhed, som sjældent er overtruffen. Hadet mellem Partiernes fremkaldte derhos ikke blot Kamp mellem deres væbnede Styrker, men fredelige Borgere og Kvinder blev ogsaa ofte Ofre for deres Tro. Jesuiter og Munke drog ud og ophidsede Katolikerne til at forfølge Protestanterne med Baal og Brand, medens i øvrigt Protestanterne ej heller gav dem meget efter, hvor Lejlighed fandtes.

Det maa have været i Vinteren 1568/69, at Sten Maltesen kom til Frankrig. Det var da her en overmaade streng Vinter, saa streng, at den tvang de to kæmpende Partier til at standse deres Krigsforetagender; men da Foraarstiden tillod Genoptagelsen af Operationerne, begyndte disse paany. Sten Maltesen maa have fulgt den kongelige Hær, da denne under Befaling af Kongens Broder, Hertugen af Anjou, drog frem mod det sydvestlige Frankrig for at bekæmpe Condé og Coligny, der med Rochelle som Støttepunkt søgte at forcere Overgangen over Floden Charente. Det kom da til det blodige Slag ved Jarnac, $3\frac{1}{2}$ Mile V. for Angoulême, den 13. Marts 1569, i hvilket Sten Maltesen deltog. Den kongelige Hær sejrede, Condé blev fangen og tillige med sin Ledsager Robert Stuart dræbt af de forbitrede Katoliker. Det berettes, at de tyske Ryttere, blandt hvilke Andreas Schlegel sikkert har været, og som i Slaget førtes af en Rhingreve¹⁾, kæmpede med

¹⁾ Den her nævnte Rhingreve synes at have været Frederik, Wild- und Rheingraf af den daunske Linie, hvis Efterkommere var de senere Fyrster af Salm.

megen Tapperhed og for en Tid drev Condés Avantgarde tilbage.

Efter Slaget har Sten Maltesen fulgt den kongelige Hær i dens videre Foretagender, der hovedsagelig bestod i Angreb paa protestantisk sindede Byer, tilsidst Chatellerault, 8 Mile S. t. V. for Blois, ved hvis Beleiring Hertugen af Anjou gav Coligny, der havde Anførselen over Protestanternes Hær, som ved Forening med en stor, fra Tyskland indtruffen Forstærkning atter var bleven talrig, Paaskud til at hæve Belejringen af Poitiers, hvis Indtagelse skulde have hjulpet Coligny til et Angreb paa Paris. Tvungen af sine undergivnes Ønsker maatte Coligny derefter tilbyde Hertugen af Anjou et Slag, og dette udfægtedes da ved Montcontour, 6 Mile S. f. Saumur, den 3. Okt. 1569. Ogsaa her sejrede den kongelige Hær, der bragte Huguenotterne et Tab paa over 5000 Mand. Der kæmpedes med stor Forbitrelse. De tyske Landsknægte paa Huguenotternes Side blev, selv efter at en Del havde overgivet sig, næsten alle dræbte af Schweizerne i den kongelige Hær. Der paastaas tillige, at det protestantiske Rytteris uheldige Fægtemaade bidrog meget til, at Slaget blev tabt for Huguenotterne. Medens Rytteriet paa Katolikernes Side havde antaget den nogen Tid i Forvejen indførte Fægtemaade at angribe i sluttet Masse med i Reglen seks Geleders Dybde, havde Protestanternes Rytteri beholdt den ældre Opstilling med en vidtstrakt Front og i Reglen kun to Geleders Dybde, som ikke længer passede, da ingen af Parterne førte Lanser, men kun Pistoler og Sværd, og Protestanternes Rytteri blev derfor lettere gennemtrængt og adsplettet¹⁾.

Ogsaa i dette Slag deltog Sten Maltesen, maaske under den foran nævnte Rhingreve, maaske under Markgreve Philibert af Baden-Baden eller Grev Peter Ernst af Mansfeld, der alle i dette Slag anførte Ryttere²⁾, og af hvilke Markgreve Philibert faldt i Slaget.

¹⁾ Gl. kgl. Samling, Kv. Nr. 1853, 2. Part. 3. Kap.; Lancelot du Voisin de la Popelinière, Hist. de France, Suite I, 19. Bog 297.

²⁾ Varillas, Hist. de Charles IX, Köln 1584, II, 197, hvor der dog i Stedet for Navnet Philibert er skrevet Karl.

Dog maa bemærkes, at naar det berettes, at Sten Maltesen deltog i Slagene ved Jarnac og Montcontour, er det ikke dermed givet, at han var med i de blodigste Haandgemæng ved sin Herres Side; thi i Reglen samledes alle Adelsmændenes Spyddrenge, naar et Slag forestod, i den saakaldte Stallbubenfahne, der blev holdt for sig. Dog har denne ogsaa stundom deltaget virksomt i Kampen, saaledes som det f. Eks. skete herhjemme i Slaget ved Axtorna 1565¹⁾.

Efter Slaget forefaldt ingen Krigsbegivenheder af større Betydning, og da Coligny snart atter fik bragt sin Hær paa betydelig Styrke især ved Tilstrømning af frivillige, tabte Hoffet Modet og sluttede Fred i St. Germain en Laye d. 8. August 1570. Som Følge af denne Fredsslutning synes Andreas Schlegel at være bleven aftakket, eller muligt er han alt dragen bort tidligere, da tyske Tropper kort efter Slaget ved Montcontour forlod den kongelige Hær, fordi der ikke betales dem den skyldige Sold²⁾. Sten Maltesen fulgte ham foreløbig hjem til hans Gaard, hvis Navn angives som Debkau. Han laa her syg i nogen Tid og rejste derefter i 1571 hjem til Danmark.

Her forblev han dog ikke længe, da hans Hu stod til atter at komme ud, og da han for Frederik II havde erklæret, at han helst igen vilde til Grev Borkvard af Barby, gav Kongen ham d. 4. Sept. 1571 en Anbefalingsskrivelse til denne³⁾. Ifølge Ligprædikenen over Sten Maltesen blev han dog ikke længe hos denne, men kom efterhaanden i Tjeneste hos den foran nævnte Joakim Ernst af Anhalt, Landgreve Georgius (Jørgen) af Hessen-Darmstadt, Ærkebiskoppen af Trier, Pfalzgreve Richard af Simmern og tilsidst hos Prins Vilhelm af Oranien.

Hans Ophold hos disse forskellige Herrer, der ogsaa kun har været kortvarigt, undtagen hos den sidste, synes ikke at

¹⁾ Hist. Tidsskr. 7, I, 435 jvf. 456, Anm. 2.

²⁾ Auquetil, Histoire de France, II, Paris 1837, 588.

³⁾ Voss' Samlinger, Klevenfeldts Dokumenter, mest udskrevne efter Ori-ginaler og vedkommende danske Familier. Bogstavet S. Rigsark.

have frembudt noget af særlig Interesse. Kun er det mærkeligt, at han fik Ophold hos Ærkebiskoppen af Trier, da denne, Kurfyrste Jakob III af Huset Elz eller Eltz, i Reglen holdt alle, der hyldede den evangeliske Lære eller blot mistænkte for at gøre dette, fjernt fra sit Hof.

Med Sten Maltesens Indtræden i Prinsen af Oraniens Tjeneste vistnok 1572 begyndte hans mangeaarige Deltagelse i den nederlandske Krig, under hvilken han hovedsagelig var fraværende fra Danmark¹⁾.

Denne Deltagelse, som i øvrigt udgør den interessanteste Del af Sten Maltesens Levnet, forbigaaes dog her af den nedenfor nævnte Grund²⁾.

Allerede 1585 havde Frederik II ved Skrivelse af 13. Aug. kaldt Sten Maltesen hjem, da Kongen ønskede at bruge ham i sin egen Tjeneste; men da Generalstaterne og Grev Vilhelm Ludvig af Nassau satte megen Pris paa ham og ønskede at beholde ham endnu i nogen Tid, opfyldte han deres Ønske, hvorved han kom til at deltage i den for ham mest mindeværdige Kamp ved Boxum d. 17. Januar 1586³⁾.

Kongen fornyede imidlertid sin Hjemkaldelse ved en Skrivelse af 26. Novb. 1585, der blev bragt til Nederlandene ved en Enspænder, og denne Skrivelse bevirkede da, at han, der var blevet tagen til Fange ved Boxum, blev frigiven at den af Spanierne indsatte Højstbefalende i de nordlige Provinser Frans Verdugo uden Løsepenge. Verdugo tilskrev Kongen meget høfligt fra Groningen den 12. Febr. 1586, og Kongen paaskønnede hans Imødekommenhed ved at forære ham en Hest og en Guldkæde med Kongens Billede, og lignende

¹⁾ Man fristes til at formode, hvor usandsynligt det end lyder, at Sten Maltesen under sit senere Ophold i Nederlandene har gjort et kort Besøg i Danmark; thi der berettes, at Henrik Gøye Eskildsen, der var født 1562, rejste til Nederlandene vel omtrent 1583 sammen med Sten Maltesen og senere kom i Prins Moritz' Tjeneste. (Bang, Ligpr. over Henrik Gøye, Kbh. ca. 1611).

²⁾ Den vil ventelig senere blive gjort til Genstand for Fremstilling i en særskilt Afhandling i Personalhistorisk Tidsskrift.

³⁾ Datoen er i nogle hollandske Skrifter angivet, dog vistnok ei rigtigt, til 27. Jan.

Gaver tilstilledes ogsaa Obersten over de spanske Tropper, der havde kæmpet ved Boxum, Jan Baptist de Taxis¹⁾.

Grev Vilhelm Ludvig gav Sten Maltesen d. 23. Febr. 1586 fra Løeuwarden et hæderligt Afskeds-pas, og i Forvejen havde han lignende fra den forhenværende Statholder i Friesland Bernhard de Merode, under hvem Sten Maltesen havde tjent, og fra Diderick Sonoy, der fra 1572 var Guvernør i Nord-holland.

Sten Maltesen vendte derpaa hjem til Danmark, hædret ved sin Afrejse med en tung Guldkæde, som Staterne skænkede ham, og blev straks af Kongen udnævnt til Hofmarskalk og den 1. April 1586 til Rigets Oberst. Ved den sidste Bestilling, som han var den første, der fik, var der formentlig tilsigtet at sikre sig en her bosiddende og fuldt paalidelig Befalingsmand for de hvervede Fodfolksoldater, naar saadanne behøvedes, tillige med en fastere Myndighed over de i Fredstid i Reglen tilstedeværende hvervede af Fodfolket. Som Hofmarskalk havde han kun en Løn af 200 Dlr. aarlig, derimod som Rigets Oberst, med hvilken Bestilling der fulgte, at han efter Tilsigelse skulde hverve et Regiment Knægte til Vands og Lands, 600 Dlr. samt, naar han var i Hoftjeneste, Maanedspenge paa seks Heste og sædvanlig Hofklædning paa sig selv sjette²⁾.

Som Hofmarskalk indtog han en af de fornemste Stillinger ved Hoffet, idet Hofmarskalken ledede Hoftjenesten i al Almindelighed og i Forbindelse med Hofskænken og Køgemesteren overholdt Orden ved Spisningen og den dermed forbundne Udlevering af Mad og Drikke. Han deltog i alle Hoffets Festligheder, og af saadanne var der i hans Tid ikke faa, skønt der indtraf nogle Dødsfald i det kongelige Hus og blandt de med dette beslægtede fyrstelige Personer. Endog efter Frederik II's Død varede det ikke længe, inden der indtraf Begivenheder, som medførte store Festligheder, saaledes 1590 i Anledning af Jakob VI af Skotlands Formæling

¹⁾ Brev fra Verdugo 13. Maj og fra Taxis 27. Maj 1586 (Rigsark. Spanske Nederlande 1568—91. A. Heftet Sten Maltesen vedrørende 1586).

²⁾ Rtm. Rgsk. 1586, 198.

med Anna af Danmark og Hertug Henrik Julius af Braunschweig-Wolfenbüttels Formæling med hendes Søster Elisabeth og i Anledning af Herredagen i København 1589, da Hertugen af Holstens Gesandter paa Hertugens Vegne fik Sønderjylland til Len.

At Sten Maltesen hørte til Hoffets snevreste Kreds haves der et Vidnesbyrd om deri, at hans Indskrift findes i Dronningens pragtfuldt udstyrede Stambog¹⁾, der, som det synes, kun indeholder særlig begunstigedes Navne. Han har her skrevet som de fleste andre paa tysk, om end ikke synderlig ortografisk: 1587 Nu Morgen Nichtgt. Freuchgt Got vnt er dein obrichtgt. Vndertenlig geschreben, 20februari. Steinn Maltiszen. egen handt. Af andre samtidige Indskrifter fremgaar, at Hoffet da opholdt sig paa Skanderborg. Indskriften er ledsaget af Familien Sehesteds Vaaben, zirlig malet.

Endnu medens han var i Hoftjenesten, benyttedes hans Krigserfaring, idet der overdroges ham sammen med nogle andre at undersøge Fæstningsværkerne paa Akershus.

Ligesom hans Fader og mange andre benyttede han den ham under Hoftjenesten givne Lejlighed til at gøre Bekendtskab med Rigets fornemste Slægter til at fæste sig en Brud. Denne var Anne Brahe, Datter af den 1587 afdøde Rigsraad Henrik Brahe, der ejede Vidtskøfle, Løberød og Osbyholm i Skaane, foruden Tølløse i Sjælland og meget Bøndergods. Sten Maltesen anholdt om hendes Haand 1589, og hun blev ham tilsagt til Paaske 1590. Bryllupet holdtes dog først paa Vidtskøfle d. 8. Okt. 1592, og Bruden havde da endnu ikke fyldt sit 17de Aar²⁾. Kongen lod sig repræsentere ved Bryllupet ved Axel Gyldenstjerne og gav i Brudegave en forgyldt Stob. Ved sit Ægteskab kom Sten Maltesen i Besiddelse af Løberød, der ligger 2 Mile S. Ø. for Esløf, i Egnen om Ringsjøn.

Sten Maltesen var da ikke længer i Hoftjenesten. Han forlod den, idet han forlenedes med Kronborg den 16. Aug. 1590³⁾, medens han dog vedblev at være Rigets Oberst.

¹⁾ Gl. kgl. Saml. Okt. Nr. 3646.

²⁾ Medelfar, Ligpr. over Fru Anne Brahe, Kbhv. 1635.

³⁾ Sj. Tg.

Under hans Ophold paa Kronborg synes der ikke at have været meget, der stillede Fordringer til hans Dygtighed; thi Slottet var bygget omtrent fuldt færdigt, saa at der i hans Tid kun var Tale om nogle Forandringer paa selve Slottet¹⁾ og nogle mindre betydelige Bygningsarbejder paa tilliggende Steder, saaledes paa Esrom Mølle, der var brændt 1593, og Opførelsen af et Lysthus for Kongen i den tæt ved Slottet liggende Lundehave.

I Maj 1595 fik Sten Maltessen Bohus til Len i Stedet for Kronborg, og samtidig ophørte han at være Rigets Oberst²⁾. Paa Grund af de truende Forhold overfor Sverig skænkedes der paa den Tid Befæstningerne i Norge og i Landsdelene Øst for Øresund en forøget Opmærksomhed, og Kongen havde lovet den norske Adel ved Hyldingen i Opslo 1591 snart at lade bygge paa Akershus og Bohus. Til det sidste Sted havde vel alt omtrent 1578 Bygmesteren Hans Paaske eller Hans v. Pashen, der havde været den første, som arbejdede paa Kronborg, været sendt; han havde gjort en Skabelon, hvorledes Befæstningen bedst kunde gøres færdig, og der havde af og til været anvist Summer paa omtrent 1000 Daler til Arbejdet; men det synes dog, at det først har været fra 1593 eller 1594, at større Kraft er blevet anvendt paa det, navnlig derved, at det den 5. Juni 1594 befaledes Kronens Bønder og Tjenere, som hørte under Slottet og Adelsens Tjenere i Bohus Len enten selv at møde eller sende Folk eller give Penge til Leje af Pligtsfolk, til Arbejde paa Befæstningen, og den 13. Novb. 1600 befaledes tillige, at Kronens og Adelsens Bønder i Bohus Len skulde køre Sten, Sand og Kalk til Befæstningen. Sten Maltessen kom saaledes til at fortsætte de begyndte Arbejder, og om der end tilholdtes ham at følge den gamle Skabelon, blev dog Udførelsen af Arbejdet for en Del overladt ham³⁾, og han fik da her vistnok Anvendelse for den Krigserfaring, han havde gjort i Nederlandene. Der

¹⁾ Se nærmere herom Friis. Samlinger til dansk Bygnings- og Kunst-historie, Kbh. 1840—78, 349.

²⁾ 23. Maj 1595 (Sj. Tg.). Lensbrevet for ham er dog først udfærdiget 12. April 1597, hvornæst et nyt Lensbrev udfærdigedes 12. Maj 1598 (Norske Rigsreg.).

³⁾ Skr. 4. Aug. 1595 (Norske Rigsreg.).

arbejdedes paa Bohus' Befæstning i alle de Aar, Sten Maltessen var Lensmand dér, særlig 1595 og i det mindste til 1604, med Hjælp af Bygmesteren Hans v. Steenwinkel den ældre, som dog tillige forestod samtidige Arbejder paa Akershus og Varberg, og efter hans Død 1601 af Lenert Verpoorten, som alt havde været dér fra 1598 som Bygmestersvend¹⁾.

Det var altsaa under Sten Maltesses Styrelse, at Bohus' Befæstning fik den Skikkelse, som kendes fra en endnu opbevaret Plan for omtrent Aar 1600²⁾. Befæstningens Volde, der omtrent ganske omslutter den ældre Borg og dennes til Dels fra Syvaarskrigen berømte Taarne, danner en meget uregelmæssig Polygon med Bastioner og til Dels brudte Kurtiner, som minder noget om dem, der var komne til Anvendelse paa Kronborg 1574 til 1585.

Foruden med Arbejdet paa Bohus havde Sten Maltessen at gøre med to Skanser, der 1602 befaledes opførte ved Marstrand.

I den Tid, Sten Maltessen havde Bohus Len, forøgedes dette 1602 med Dragsmark Kloster³⁾ og 1603 med den Del af det i Lund liggende Nonneklosters Gods, der laa i Bohus Len, hvilket dog kun forblev under samme til 1605, og endelig det sidste Aar med en Gaard Røsholt, som Kronen havde faaet ved et Mageskifte⁴⁾.

Sten Maltessen havde flere Gange i den Tid, han havde Ophold paa Bohus, Kongens Tilladelse til at drage bort i forskellige Ærinder, nærmest for at tilse sine Ejendomme i Danmark. Derhos var han nærværende ved Christian IV's Kroning i København 1596, og han nævnes som Deltager i de store Optog, der fulgte med den i Anledning af Kroningen foranstaltede Ringrenden paa Amagertorv d. 3. og 4. Sept,

1) Se nærmere om disse Bygmestre Friis, Bidrag til dansk Kunsthistorie. Kbh. 1890—1901, 5—14.

2) Planen er gengivet i Bidrag til Kännedom til Göteborg och Bohus Läns Fornminnen och Historia. V, 37. Se ogsaa her nærmere om Bohus.

3) Til dette Kloster, der ligger ca. 1 Mil S. V. for Lysekil, knytter sig sikrest Legenden om Axel Thordsson og Skøn Valborg.

4) 31. Aug. 1605 (Norske Rigsreg.).

ved hvilken Deltagerne optraadte i, hvad vi vilde kalde Maske-
radedragter, eller som det ~~Gang~~ kaldtes hver med sin Inven-
tion. Han nævnes som optrædende d. 3. Sept. i det 7. Optog¹⁾.
Sandsynligvis har han ogsaa ifølge sin Rang deltaget i de
andre, store Festligheder, der fulgte med Kroningen, og ved
hvilke der skal have været ikke mindre end 2650 Personer
til Stede som Kongens Gæster, saaledes ogsaa i Festen paa
Københavns Slot om Aftenen den 31. Aug., da Kongen fulgt
af mange Adelsmænd, forklædte som Negere, Romere m. fl.
drog i Optog ind i Dansesalen.

Endnu medens han var Lensmand paa Bohus paalagdes
det ham aarlig at besé Fæstningerne i Skaane, samt paa
Bohus, om de var tilbørlig forsynede med Krigsfolk, Ammuni-
tion og Proviant, samt mønstre de derværende Soldater²⁾.

1604 købte Sten Maltesen den i Nærheden af Løberød
liggende store Gaard Hviderup (Hvidarp) af Holger Jensen
Ulfstand, og 1606 overdroges det ham, medens Christian IV
var i England, selvtrædie at forestaa Norges Styrelse.

Hans Helbred synes dog allerede da at have ladet noget
tilbage at ønske; thi han gjorde 1604 en Rejse til Carlsbad³⁾.

Han fratraadte Stillingen som Lensmand paa Bohus 1606
og fik ved Lensbrev af 9. April 1606 Helne Kirke (Allehelgenes
Kloster i Lund), samt Froste Herred i Skaane til Len, hvilket
sidste han beholdt til sin Død⁴⁾.

I den Tid, han var Lensmand paa disse Steder, ligesom
ogsaa til Dels senere, da dog vigtigere Hverv blev ham over-
dragte, var han nærmest beskæftiget med Lenenes Styrelse
og forskellige administrative Sager, som Besigtigelse af Gods
i Anledning af Magelæg, Levering af Staldøksne og anden
Proviant, Udtagelse af Løsgængere til Arbejde i København
o. s. v. Han har vistnok været en dygtig Forretningsmand;
thi han synes aldrig at have staaet til Restance med sine
Regnskaber, hvad der ellers ofte forekom i hin Tid.

¹⁾ Augustus Erich, Ausfürliche und warhaffte Beschreibung etc. Kbh.
1597.

²⁾ 8. April 1606 (Sk. Reg.).

³⁾ Biogr. Lex.

⁴⁾ Nytt Lensbrev angaaende Froste Herred udstædtes 10. April 1608.

Han var nærværende som indbudt af Kongen ved Tage Thotts og Styring Boels Bryllup paa Københavns Slot den 26. Okt. 1606. 1607 blev han Medlem af Rigsraadet og var saaledes nu en af Danmarks fornemste Mænd.

Ved Forleningsbrev af 10. April 1608 tildeltes ham Varberg til Len. Her var der blevet bygget paa Fæstningsværkerne omtrent lige fra Frederik II's Død, og Arbejderne var stadig i Gang i Sten Maltesens Tid, idet de først afsluttedes 1620. Ogsaa her maatte Bønderne deltage i dem.

Hvorvidt Sten Maltesen har haft synderlig Andel i den Skikkelse, Værkerne fik, kan ikke siges. Da der næppe er gjort væsentlige Forandringer ved dem efter 1620, kan det antages, at de har haft den samme Skikkelse, som findes paa en Tegning fra 1645¹⁾, og som i øvrigt i Alt væsentligt svarer til en anden, der findes her i Rigsarkivet og formenes at hidrøre fra Slutningen af det 16. Aarhundrede²⁾. Der var her ligesom paa Bohus Bastioner og brudte Kurtiner.

I de Aar, Sten Maltesen var Lensmand paa Varberg, udvikledes videre de Bestræbelser, Christian IV havde begyndt at gøre gældende alt fra 1602 i Retning af at bibringe Landalmuen i Landsdelene Øst for Øresund en større Uddannelse som Soldater, idet der i 1609 og 1610 bibragtes unge Bønderkarle saadan Uddannelse dels holdvis i Eksercerskoler i selve Lenene og dels i lignende Skoler i København og paa Kronborg³⁾.

Han maatte ogsaa fra Varberg foretage en Del Rejser. Han var saaledes nærværende paa Herredagen i København d. 30. Maj 1608, da Prins Christian kaaredes til Tronfølger. Han kaldtes til Horsens d. 24. Jan. 1609, da der skulde holdes Retterting dør. Den 7. April s. A. takserede han sammen med Sten Brahe og Henrik Ramel Adelen i Skaane og Hal-land med Hensyn til Ryttertjeneste, og den 16. Marts 1610 var han sammen med de andre Rigsraader kaldet at sidde

¹⁾ Gengiven i P. v. Møller Bidrag til Hallands Hist., Lund 1874.

²⁾ Geng. i Danmarks Riges Hist. III B., 211.

³⁾ Se nærmere herom Axel Larsen (Liliefalk), Kalmarkrigen, Kbhvn. 1889, 12 f.

Retterting paa Herredagen i København, under hvilken ogsaa Prins Christian blev hyldet den 14.

Ved Brev af 6. April 1610 fik Sten Maltesen Vestervig Len i Stedet for Varberg, og den 13. Marts 1610 udnævntes han til Rigmarsk.

Medens han var Lensmand paa Vestervig, blev han kaldt ufortøvet at møde hos Kongen i København d. 28. Juli 1610, og han var Fadder ved Prins Ulriks Daab i København den 25. Marts 1611.

Det sidste Afsnit af Sten Maltesens Liv var knyttet til Kalmarkrigen. Han var under denne Feltmarskalk over det ganske Krigsfolk, men kom dog ikke herved til at udfolde nogen stor Virksomhed.

Det var Kongens Plan at dele den til Raadighed staaende Hærstyrke, i hvilken der undtagen i Adelsrytteriet ikke fandtes nationale Tropper fra Landsdelene Vest for Storebelt, i tre Dele. Den ene skulde under Kongens umiddelbare Befaling samles ved Kristianopol og marchere mod Kalmar. Den anden under Sten Maltesens Befaling skulde fra Halmstad marchere langs Nisså mod Jönköping, den tredie fra Norge falde ind i Vestergötland. Felttoget aabnedes den 1. Maj 1611, men kun med Hærdelen ved Kristianopol. Den Hærdel, der befandt sig i Halland under Sten Maltesens Befaling, havde da endnu langt fra den Styrke, der var forudsat, idet baade flere af de til den bestemte danske Tropper og især de fremmede hvervede manglede. Den besad derhos kun en ringe Forsyning af Ammunition og forskelligt andet Materiel og manglede Proviant. Den kunde derfor ikke optræde efter Planen, men maatte foreløbig holde sig i Ro.

Hærdelen samlede sig ved Kongsbacka for lettere at kunne imødegaa et Angreb fra Nylöse, hvor en svensk Troppstyrke havde samlet sig. I Løbet af Maj havde den dog faaet en Del Forstærkning uden endnu at blive fuldtallig, og efter at den svenske Styrke havde foretaget nogle temmelig betydningsløse Rekognosceringer, brød en Del af Hæren op den 31. Maj og viste sig foran Nylöse, men var for svag til at angribe de derværende svenske Forskansninger, viste sig derpaa

ligeledes den 3. Juni foran Slottet Elfsborg, men kunde ej heller her gennemføre et Angreb, da den ikke havde ført Artilleri med ¹⁾. Kongen ønskede nemlig ikke, at den skulde spille Tid med Belejringer, men saa hurtig som mulig se at komme ind i Sverig.

Endelig naaede Hærdelen midt i Juni den for den bestemte Styrke, og den begyndte da at forsøge at løse den stillede Opgave. Den marcherede dog ikke mod Jönköping men ind i Askims Herred, gennem Frölunda mod Befæstningen Guldborg og derpaa mod Nylöse, som de svenske forlod, og hvor Tropperne lejrede sig indtil den 25., da der kom Befaling fra Kongen, at Sten Maltesen skulde drage mod Vexjö. Denne Befaling forandredes vel kort derefter til, at en Del af Styrken skulde drage til Kalmar, men kort efter ændredes ogsaa denne Befaling derhen, at Sten Maltesen med alle sine Tropper undtagen fire Adelsfaner skulde begive sig til Kalmar, hvor Christian IV blev haardt betrængt af Fjenden. Sten Maltesen brød op fra Varberg den 1. Juli, efter at den Styrke, der ifølge Kongens anden Befaling alene skulde afgaa til Kalmar, var brudt op nogle Dage tidligere. Denne kom saaledes først, medens Sten Maltesen selv kom senere til Kristianopel, hvor han indskibede sit Fodfolk, der indtraf ved Kalmar den 18. Juli ²⁾, Dagen efter det meget blodige Slag her, i hvilket de svenske blev de underlegne. Rigmarsken var af Mangel paa Transportmidler bleven tilbage med Rytteriet. Med dette marcherede han derfor landværts og var den 26. ved Ljungby (1,5 Mile S. V. for Kalmar), hvor de svenske havde en Skanse, nær falden i et Baghold, fra hvilket dog noget fra Kalmar udsendt Fodfolk udfriede ham, saa at han naaede den danske Lejr uden Tab.

Han deltog derefter sandsynligvis i Angrebet den 29. Juli paa den svenske Lejr ved Ryssby c. 2 Mile N. f. Kalmar, ved hvilket den svenske Konge var lige ved at blive fanget, og i det fortsatte Angreb paa Kalmar Slot, der overgav sig

¹⁾ Se nærmere om disse Begivenheder: Bidrag til Kännedom om Göteborgs og Bohus Läns Fornminnen och Historie VII, 239 ff.

²⁾ Axel Larsen, l. c. 131.

den 3, August Slottets Overgivelse efterfulgtes af Ølands og Borgholms den 7. Aug.

Sten Maltesen blev da sendt derover den 15. Aug. for paa Kongens Vegne at modtage Øboernes Hyldest. Han følte sig svag, da han efter at have fuldført sit Hverv kom tilbage til Kalmar. Paa Borgholm var imidlertid den kække Hovedsmand Peder Hundermark død d. 16. Aug. af den pestagtige Sygdom, som da stærkt havde grebet om sig i den danske Hær. Hans Lig blev ført til Kalmar og modtaget af hans Standsfæller, deriblandt Sten Maltesen; men straks derpaa maatte denne lægge sig syg i sit Telt, hvor han modtog mange Besøg af de fornemste i Hæren. Da Sygdommen tiltog, førtes han ind paa Slottet, og her døde han da den 22. Aug. Det bestemtes, at hans Lig skulde føres til Sølvisborg paa en af Kongens Jagter, og saavel Kongen og Hertug Georg af Braunschweig Lüneburg, som mange andre af Hærens ypperste fulgte det fra Slottet til Stranden. Det førtes derpaa fra Sølvisborg til Åhus, hvor Sten Maltesens Svoger Kristen Barnekov og dennes Hustru kom til Stede og fulgte det videre forbi Vidtskøfle og Løberød til Lund, hvor det blev bisat den 1. Okt. Endelig førtes det til Gårdstånga Kirke, der er Sognekirke for Hviderup.

Sten Maltesen havde ingen Børn.

Hans Enke, der overlevede ham til 1635, skildres som en særdeles streng Frue, der nøje overholdt Lov og Ret overfor sine undergivne og ikke vilde formilde Dommen, selv om den gjaldt Livsstraf, og tage imod Penge som Bøde i Stedet for. Dog var hun tillige meget godgørende, bespiste 4—500 fattige hver Juleaften og opførte i Gårdstånga et stort Hospital, foruden at hun skænkede Kirken dør Altertavle, Prædikestol m. m. Hun var tillige flittig i sin Husgerning, paatog sig sine Søsterbørns Opdragelse og opbyggede af nyt Hviderup og Løberød Gaarde, som hun ved sin Død efterlod til sin Søstersøn Henrik Ramel til Bekkeskov (Beckaskog), medens Holmegaard gik over til Sten Maltesens Brodersønner Jens og Mogens Klavsen Sehested (Brødre til Hannibal Sehested).

Fru Anne Brahe blev begravet ved Siden af Sten Maltesen i et Gravkapel paa Nordsiden af Gärdstånga Kirke. Indskriften paa Mindestenen over dem lyder: „Her ligger begrafvid erlig oc velbyrdig Sthen Malthessøn til Holmgaard, Dannemarchis rigis Raad, Marsch oc Feltmarschalk, som hensofvede udi Herren paa Calmars slot Anno 1611 den 22. Augusti udi sit alders 59 aar: Sampt hans elskelige Hustrue, erlig oc velbyrdig F. Ane Brahe til Løberyd: som hensofvede udi Herrens paakaldelse Anno 1635 den 28. Juli: udi sit alders 59 aar. Ere nu baade udi huile: Sielene udi Herrens haand. Legommene her under forventer met alle Guds børn en glædelig opstandelse. Enten vi lefve eller vi Dø, da ere vi Herrens. Rom 14¹).“

Kisterne er senere blevne sønderslagne, og Benene kastede til Side, men derefter dog atter samlede og forvarede i en Kiste.

---

¹) Richardt og Ljunggren, Skånska Herregårde. V. Hvidarp.